

[A. C. Mortensen.]

junkturbestemte Rente. Den konjunkturbestemte Rente er jo indført for Statshusmændene og det er en udmærket Ordning, saa langt som Staten bliver økonomisk sat i Stand til at skaffe de Midler, der skal ydes som Laan, og i Stand til at bære de Tab, der følger med konjunkturbestemt Rente i nedadgaaende Tider. Men videre kan man jo sikkert heller ikke komme. Man har ikke turdet vove at foreslaa, at der almindeligvis skal udstedes Obligationer med konjunkturbestemt Rente, fordi man frygter for, at dem vil Kapitalejerne, dem vil Køberne ikke være interesseret i at faa, idet man har Vidnesbyrd fra Udlandet, der viser dette. Der var ganske vist Folk, der mente, at man kunde komme meget let hen over hele Rentespørgsmaalet. Der opstod jo ovre i Brande en Profet, der erklærede, at naar bare alle fattige Mennesker vilde slutte sig sammen, saa kunde de finansiere hinanden, og saa kunde man helt blive fri for Kapitalen og fri for at betale Renten. Det lød godt, men der var bare den Hage ved det, at man skulde vente noget længe, inden man kunde faa de Laan. Naa, det kom han let om ved! Jeg erindrer, at han en Dag var herinde paa Rigsdagen i Spidsen for en stor Deputation, og da sagde han til os ifølge det stenografiske Referat — jeg beder om Formandens Tilladelse til at oplæse et kort Citat —

„At Kreditforeningernes Virksomhed ikke er strafbar, ved vi jo, men der, hvor Forholdet faktisk er det, at selv om en Mand skulde vente 100 Aar paa et Laan og betale 8 pCt. i Ventetiden, vilde han endda kunne faa en økonomisk Fordel fremfor ved at tage Laan i en Kreditforening.“

Ja, saadan noget blev virkelig fremført af den Mand, der troede, at han kunde reformere hele vort Lands Pengevæsen. Det tyder ikke godt, og det er ikke nogen Ære for den saa højt lovpriste danske Oplysning, at han som saa mange andre Kvaksalvere har kunnet faa saa mange Medløbere.

Der var nu et andet Medlem af Deputationen, som var klogere, for han udtalte:

„Hvis vi kunde faa et Statstilskud til at komme lidt i Gang med, vilde det være en god Støtte for os. Hvis vi kunde

faa en 500—600 Mill. Kr. bare til at komme i Gang med, saa gik det nok.“

Ja, han var naturligvis klogere; han havde da nogen Ret. Naar det gik, som han ønskede, kunde det gaa en Tid i alt Fald. Men som sagt paa den Maade kommer man ikke om ved det. Det er Realiteter, der gælder, og det, man har talt saa meget om i Vestjylland, det er kun Talemaader, ikke Realiteter.

Noget helt andet er, at vort Renteniveau her i Landet ligger for højt. Og vi, der mener, at Arbejdet skal sættes i Højsædet og mener, at det størst mulige Udbytte skal tilfalde Arbejdet og kun en ringe Del Kapitalen, vi ønsker jo et helt andet Renteniveau.

Jeg beklager derfor ogsaa meget, at Landstingsflertallet ødelagde den Rentesænkning, vi var inde i et Par Aar. Først ødelagde de Mulighederne for en Konvertering ved at nægte at vedtage de Betingelser, der var nødvendige for, at Konverteringen kunde gennemføres, og da de saa havde ødelagt den, sagde de: Nu er vi da nødt til at ophæve Renteloven, for Forskellen mellem den Rente, der kan faas, naar man sætter sine Penge i en Bank eller Sparekasse, og den, man kan faa ved at købe Obligationer, er alt for stor. Jeg ved ikke, om den nu er væsentlig større, end den var dengang; men i Dag kan man opnaa henved $\frac{3}{4}$ pCt. mere i Rente af sine Penge ved at købe helt sikre Kreditforeningsobligationer, end man kan faa ved at sætte Pengene ind i en Bank. Noget lignende var det i Fjor i Begyndelsen af Aaret, inden man havde skabt al den Uro, der senere blev. Men som sagt: man ødelagde denne Rentesækningspolitik og forpassede derved det Tidspunkt, der var inde dengang til at faa et lavere Renteniveau her i Landet. Det mest haarrejsende var jo saa, at da man havde gjort det, saa rejste man rundt i Landet og skældte Regeringen, den uheldige Regering og særlig den uduelige Indenrigsminister ud for det. Heldigvis var der dog saa megen sund Sans i den danske Befolkning, at den ikke tog det for bogstaveligt.

Men selv om det ikke er muligt at opnaa et lavere Renteniveau i Dag, saa kommer Tiden nok engang igen, hvor der bliver Mulighed for, at Arbejdet atter bliver sat i Højsædet i Stedet for Kapitalen.